
EXAMPLE OF SCHOOLS THEMATIC CORE IN AGGRESSION PROTECTION

Vesela Ivanova Bozhkova

SWU Neofit Rilski, Bulgaria, e-mail: vesela_bojkova@abv.bg

Abstract: The **purpose** of the study is to develop preventative themes for the prevention of aggression in primary school children. The **methodology** of the study includes the development of preventive topics for overcoming **cognitive dismoderate intercourse** in children as a result of which they receive deviations from their normal behavior. Theoretical analysis and synthesis of literary sources that are substantially relevant to the purpose of the study. Comparative analysis and synthesis of empirical research data. The **results** include the identification of prevention topics that support the development of children's social skills. Preventive theme at primary prevention level: "Humanizing relationships in the school environment to overcome students' aggressive behavior". Improving the cognitive processes in personality development is essential in the process of communication between teachers and students in order to come up with useful ideas for self-control in the communication process. The attitude and authority of the teacher, his / her knowledge and approaches to overcoming "**cognitive dismoderate intercourse**" play a decisive role in this. The teacher must develop an attitude to overcome his / her negative emotions in order to cope with the problematic situations, because the optimal pedagogical communication will contribute to the creation of opportunities for sharing the students' problems and fears. **Conclusions:** From a very early childhood, the distance and rejection of the other's point of view begins, and later, loneliness, with adolescents accompanying them, becomes a factor of cognitive dismoderate intercourse. A distance is gained, not a clarification of the relationship between children. They begin not to share their emotions, even with their loved ones. The sense of alienation from others in the children themselves deepens, as they encapsulate within themselves so that they are not harmed. They begin not to clarify their positions with peers and those with whom they have problematic interactions. In this way, they reconstruct in themselves subjective assumptions about how to react in problematic situations. Self-indulgence in children, provoking their ego, in some situations, especially when they are not communicating enough with each other, to reconstruct in their minds the wrong conclusions about the problematic issues that concern them. Loss of self-control at the moment of communication due to the dismoderated feedback may lead to an aggressive reaction. Defending positions and attitudes between them, in some situations, drives them into oppositional behavior. **Recommendations** the child is a person who develops and needs to enrich his / her experience by making his / her own mistakes, then it is the moment when preventive parents and educators, responding adequately to the situation, will not only prevent problems in the child's behavior, but will help him in the future to find ways of fruitful socialization in which aggression is absent. By overcoming cognitive dismoderate intercourse, the individual who joins the system of social formation of behavioral habits enriches his / her self-actualization, overcoming the barriers in his / her personal deficits. **Additional data:** in cognitive dismoderate intercourse, a cognitively dismoderated relationship is practically made between the course of the perceptual psychic process, the comprehension of elements of children's interactions, and the parallel systems of analysis, in the exchange of information. **Keywords:** prevention of cognitive dismoderate intercourse, by analyzing preventative topics to overcome aggressive behaviors on children in primary school age.

ПРИМЕРНИ УЧИЛИЩНИ ТЕМАТИЧНИ ЯДРА В НАСОКА ПРЕДОХРАНЯВАНЕ ОТ АГРЕСИЯ

Весела Иванова Божкова

Югозападен университет "Неофит Рилски", гр. Благоевград, имейл: vesela_bojkova@abv.bg

Резюме: Цел на изследването е разработване на превантивни теми за предпазване от агресия при деца от начална училищна възраст. **Методологията** на изследването включва, разработването на превантивни теми за преодоляването на **когнитивно дисмодерационното общуване (cognitive dismoderate intercourse)** при децата в следствие от което, те получават отклонения от нормалното си поведение. Теоретичен анализ и синтез на литературни източници, съдържателно съответстващи на целта на изследването. Сравнителен анализ и синтез на данни от емпирични изследвания. **Резултатите** включват обособяване на превантивни теми, които подпомагат развитието на социалните умения у децата. Превантивна тема на ниво първична превенция: „Хуманизация на отношенията в училищната среда за преодоляване на агресивните прояви на учениците“. Същественото значение от процеса на общуване между учители и ученици за достигане до ползотворни идеи за самоконтрол в процеса на комуникация, заема подобряването на когнитивните процеси

в развитието на личността. Определяща роля за това играе отношението и авторитетът на учителят, неговите познания и подходи за преодоляване на на „когнитивно дисмодерационно общуване” (**cognitive dismoderate intercourse**). Учителят, трябва да развива нагласа към преодоляване на негативните си емоции, за да се справи с възникналите проблемни ситуации, защото оптималното педагогическо общуване, ще допринесе за изграждането на възможности за споделяне на проблемите и страховете на учениците. **Заключения:** още в най-ранна детска възраст, започва дистанцирането и неприемането гледната точка на другия, в последствие се достига до самота, при подрастващите съпътстваща, като фактор **когнитивното дисмодерационно общуване (cognitive dismoderate intercourse)**. Получава се дистанция, а не изясняване на взаимоотношенията между децата. Те започват да не споделят емоциите си, дори с по-близките си хора. Чувството за отчуждение от околните у самите деца се задълбочава, като те се капсулират в себе си, за да не бъдат наранени. Започват да не изясняват позициите си с връстниците и лицата, с които имат проблемни интеракции. По този начин, те реконструират в себе си субективни предположения за начините, по които да реагират в проблематични ситуации. Самовглъбяването при децата, провокира егото им, в някои ситуации, особено, когато те не комуникират, достатъчно по-между си, да реконструират в съзнанието си погрешни изводи за проблематичните, въпроси, които ги вълнуват. При загубата на самоконтрол в момента на комуникация, поради **дисмодерационната** обратна връзка, може да се достигне до агресивна реакция.

Отстояването на позициите и нагласите по-между им, в някои ситуации, ги подтиква към опозиционно поведение. **Препоръки:** детето е личност, която се развива и има нужда да обогатява своя опит, като прави собствени грешки, тогава е моментът, в който превантивно родителите и педагозите, реагирайки адекватно на ситуацията, ще предотвратят не само проблемите в поведението на детето, но ще му помогнат в бъдеще да търси начини за ползотворна социализация, в която агресията отсъства. Чрез преодоляването на **когнитивно дисмодерационното общуване (cognitive dismoderate intercourse)**, личността включваща се в системата на социалното формиране на поведенчески навици, обогатява своята самоактуализация, преодолявайки бариерите в личностните си дефицити. **Допълнителни данни:** при **когнитивно дисмодерационното общуване (cognitive dismoderate intercourse)** на практика се осъществява когнитивно дисмодерационна връзка между протичането на перцептивният психичен процес, на осмислянето на елементи от интеракциите на децата, и протичащите успоредно, анализаторни системи, при обмена на информация в момента на комуникация.

Ключови думи: превенция на **когнитивно дисмодерационното общуване (cognitive dismoderate intercourse)**, чрез анализ на превантивни теми за преодоляването на агресивните прояви, при децата от начална училищна възраст.

1. УВОД

Цел на изследването е разработването на превантивни теми за предохраняване от агресия при децата от начална училищна възраст, базирани върху, превантивни тематични ядра, спомагащи за преодоляването на когнитивно дисмодерационно общуване”(**cognitive dismoderate intercourse**). За адекватната превенция са важни социализацията, възпитанието на учениците, както и ползотворната комуникация с тях. Целта на тези програми е обединение и синхронизиране на превантивните ангажменти и консолидиране на усилията за съвместни действия, по специализирана програма . Изготвят се разнообразни дейности, в които учениците да участват, като превантивно разработване на система от дейности и мероприятия за подобряване на училищният микроклимат.(Атанасова, Ст., 2005, стр. 50-53)

2. МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Превантивна тема на ниво първична превенция: „Сугестивни вербални и визуализационни техники за изграждане на позитивни взаимоотношения между децата”

Фундаментът на личностното развитие се поставя още в най-ранна детска възраст, това налага търсене и прилагане на методи, средства и техники, които да осигурят пълноценна и привлекателна за детето среда, в която, то да развие позитивни поведенчески стратегии. Именно тези стратегии, могат да бъдат подбудени от различни, но съвместни дейности на децата. Например изпълнението на колективни задачи, при което основно правило се извежда от учителят и то гласи: ”Мнението на всеки е ценно”; „Всеки, трябва да каже нещо положително за изпълнението на работата по задачата на другия”; „Ако има критика не трябва да се използват обиди по адрес на личността“. Визуализацията представлява пораждаване на въображаеми за момента картини на това, как преживяваме или правим нещо, което сме преживели или искаме да преживеем и спомага, за това да обясним и пред себе си и пред другите чувствата, емоциите и действията си. Практически това става, като всяко дете застава пред групата и обяснява дадена проблематична ситуация, която реално му се е случила с цел преодоляването на „когнитивно дисмодерационното общуване”

(**cognitive dismoderate intercourse**). Но превантивно, предава информацията, сякаш не му се е случила на него с цел да предаде посланията от реално случващото се без, да нарани някого. (Миланова, Е., & Радева, В., 2013)

Превантивна тема на ниво първична превенция: „Аспектите на интерактивното обучение, като форма на дейност за преодоляване на агресията”.

Интерактивният образователен модел, спомага за приспособяване към информационните ресурси с цел подобряване взаимодействието учител-ученик. Конструктивният подход дава по-висока степен на разбиране, той е по-адекватен на практиката и целта на обучението е не само да се предаде информация, но също и да се преобразуват когнитивните познания у децата от пасивни получатели на чужди знания в активни конструктори на тяхното собствено знание, за да може да се преодолее, процеса на **„когнитивно дисмодерационно общуване” (cognitive dismoderate intercourse)**. Това започва с проблем, около който учениците активно се опитват да усвояват знания. Когато този проблем, около когото беседват учениците е на тематика, как да преодолеем агресията, това допринася за диференциране на различни превантивни стратегии. В някои ситуации, могат да се внедрят методи, представени, чрез компютърна мултимедия представяща превантивни аспекти, относно агресията с възпитателен характер. Методът симулация, като част от интерактивното обучение на ниво първична превенция на агресията, се реализира, като участниците извършват определена дейност в условия възможно, най-близки до условията на реалната ситуация т.е. демонстрират се подходи към това, как на практика да се преодолее агресивното поведение. Един от пътищата за решаването на проблемите свързани с агресията, като актуален проблем е използването на интерактивните методи на обучение. (Годорина, Д., 2015, стр. 200)

3. РЕЗУЛТАТИ

Реализира се тренинг с учениците, последван от програма е с продължителност 18 учебни часа, провеждат се три сесии месечно в продължение на шест месеца основно, за да не се наруши спазването на учебната програма. Превантивният тренинг се осъществява в един от часовете на класа, така се постига запълване на образователния процес с превантивен поглед към подходящите стратегии за преодоляване на агресията при децата. Работните теми по превенция са свързани с варианти за редуциране на агресивните поведенчески стратегии, чрез теми за приятелството, партньорството, трансформиране на негативизма в позитивизъм, взима се в предвид възрастовото развитие на децата, адаптацията им към социално-нравственият опит за мотивирано ползотворно общуване. Разяснява се, същината на агресията. Преподават се умения за конструктивно мислене и способност за сублимация на гнева, чрез рационално възпитание в емоционална интелигентност. В превантивната програма методите за формиране на социалните умения се осъществяват, чрез разказ от първо лице, и подтик към уважение гледната точка на другия. Тези действия на свой ред, помогнат за придобиване на знания и умения за пренасочване на агресивната енергия в социално-полесна.. Избира се подходящо съдържание и се следи за логичност за убедителност, поставят се въпроси от водещият учител, в превантивният процес, за допълване на ефекта за преодоляването на **„когнитивно дисмодерационно общуване” (cognitive dismoderate intercourse)**. Следа дискусия (спор), водещият влиза в ролята на медиатор и използва следните техники за водене на полемика, именно задаване на уточняващи въпроси за определяне на спорния проблем. (Chararro. М., 2016)

Постига се дефиниране на работни понятия, уточняване на противоречия, организиране на времето и пространството за изложения на участващите страни, графично изразяване на резултатите от дискутирането. Като се приключат упражненията следва дидактичната игра. Тук се интегрират различни възможности за активизиране на мисленето с подходяща емоционална атмосфера. Дават се за примери за познавателни ситуации близки до опита на учениците, демонстрират се проактивни, превантивни модели на поведение. Например, използва се ролевата игра, като превантивен метод в процеса на училищната дейност, която се явява вид терапия. Неотменна част от превантивният процес е обсъждането на ролите, кои от тях са социално приемливи и кои не съответстват на асертивноното поведение. При изпълнението на превантивната програма в училище се използват въпросници, които ангажират вниманието на учениците и им дават възможност да изразят мнението си, като въпросите могат да бъдат закрити или пък с отворен отговор, свързани тематично превантивната дейност. Използва се и дървото на желанията учениците рисуват върху клоните, това което искат да променят в поведението си, за да се преодолее, процеса на **„когнитивно дисмодерационно общуване” (cognitive dismoderate intercourse)**. Премахва се на етап обсъждане, предават се определени знания на учениците, чрез които се формират мнения по възникналата проблематична ситуация. Необходимо условие е предварително правилата и стъпките да са очертани и в края на обсъждането се прилага точковата система с цел мотивиране на учениците за промяна на агресивното им поведение. Използва се популярната методика на Рене Жил за междуличностните

взаимоотношения, проективни рисувателни тестове на Гудинџф и Маховер, въпросник за самооценката на Борис Минчев, скала за изследване на детската тревожност, за проверка на агресивността, реализират се на практика „Експертни оценки” с участие на независими експерти за провеждане на диагностичните процедури относно превенцията на агресията, при децата от начална училищна възраст.(Димитрова, Й., 2013, стр.70)

4. ДИСКУСИИ

Децата с агресивно поведение, създават конфликтна среда в училище в следствие на, което пречат на учебната среда и на своите съученици. В превантивна насока контекстуалният социално-когнитивен модел на поведение, може да осигури рамка за разбиране на рисковите фактори, съпътстващи поведенческите проблеми при учениците. Превантивният модел на програма за предохраняване от агресия, базиран върху аспекти от социалното възприятие на подрастващите, също така може да очертае важни области за интервенция, включително семейни фактори, взаимоотношения между връстници, фактори в класа и социалното обкръжение на децата. Превантивно е необходимо да се анализира и социално-когнитивното функциониране на децата, като основен момент от процеса на преодоляване на агресивното им поведение. На ниво първична превенция на агресията програмите за когнитивно-поведенчески дейности, могат да бъдат разпространявани в училищата и социално-педагогическите, области за корекция на детско проблемно поведение.(Powell, P. & Voxmeyer, L., 2011, 10p.)

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В превантивно отношение, по този начин, техните разсъждения, аргументи, придобиват, характерът на диалог рефлексия, включващ смяна на позиции и размисления от гледна точка на другият. Чрез реализирането на тази, превантивна дейност, основната причина за конфронтацията между подрастващите, пречупването от обратната връзка в реализирането на когнитивните процеси, посредством, обработката на получената информация от вербалните и невербалните, интеракции между децата се разрушава. Реализира се превантивна **модерация** за начинът, по-който децата да приемат информацията, без да се достига до неправилно разчитане на поведенчески сигнали в процеса на комуникация и интеракции между тях. В превантивен аспект, училищните психолози, изследователи и социални работници е необходимо да работят заедно, за да изготвят план на адекватни превантивни програми и да насърчават процедурите за запазване на сигурността на подрастващите в училищната общност, чрез превантивен акцент върху **когнитивно дисмодерационно общуване”(cognitive dismoderate intercourse)**. Необходими са училищни програми за превенция, насочени към намаляване на агресията, защото постоянните агресивни примери, които наблюдават децата, могат да доведат, до по-сериозни проблеми с насилието в училище. На ниво първична превенция е необходимо, разработването на всеобхватни услуги за превенция и интервенция, включващи екипна превантивна дейност на различните специалисти, имащи отношение към предохранителната дейност.(Leff, S. & Power, J., 2001, 19p.)

ЛИТЕРАТУРА

- Атанасова, Ст. (2005). Превенцията в училище – професионална грижа за детето. В: сп. „Обществено възпитание”, кн. 3, с. 50-51.
- Димитрова, Й. (2013). Програми за превенция на агресивното поведение при децата от предучилищна възраст. В; Педагогика кн.1, с. 70-73.
- Миланова, Е., Николова, В., & Радева, В. (2013). Изкуството за превенция на агресивното поведение на децата. В: сп. „Педагогика”, кн. 1.
- Тодорина, Д., & Гьорева, Р. (2015). Сборник с материали от докторантска и студентска научни сесии. Лаборатория за наука. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- Ang, R. P. & Huan, V. S. (2015). The role of delinquency, proactive aggression, psychopathy and behavioral school engagement in reported youth gang membership. *Journal of Adolescence*, (Vol. 41), p148-156. 9p.
- Bergsmann, E. M. & Van, D. S. (2013). The effect of classroom structure on verbal and physical aggression among peers: A short-term longitudinal study. *Journal of School Psychology*, Vol. 51 Issue 2, p159-174. 16p.
- Chaparro, M. P., & Zuffianò, A. C. (2016). School-Based Interventions to Promote Empathy-Related Responding in Children and Adolescents: A Developmental Analysis. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, (Vol. 45) Issue 6, p718-731. 14p.
- Leff, S. S. & Power, T.J. (2001). School-based Aggression Prevention Programs for Young Children: Current Status and Implications for Violence Prevention. *School Psychology Review*, (Vol. 30) Issue 3, p344. 19p. 2 Charts.

- Powell, N. P. & Boxmeyer, C. L. (2011). Assessing and treating aggression and conduct problems in schools: Implications from the Coping Power program. *Psychology in the Schools*, (Vol. 48) Issue 3, p233-242. 10p.
- Stephen, L. (2016). Reducing Girls' Relational Aggression. *USA Today Magazine*, (Vol. 144) Issue 2851, p12-12. 1/6p.